

Til lovforslag nr. L 209. Betænkning afgivet af Socialudvalget den 2. maj 1996

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand

(Støtte- og kontaktpersonordning for sindslidende)

Udvalget har behandlet lovforslaget i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til socialministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Nogle af udvalgets spørgsmål og socialmini-

sterens svar herpå er optrykt som bilag til betænkningen.

Herefter indstiller *udvalget* lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Jørn Pedersen (S) Else Marie Mortensen (S) Jan Petersen (S) Peder Sass (S)

Grete Schødts (S) Villy Søvnald (SF) fmd. Bjørn Elmquist (RV) Bruno Jerup (EL)

Sonja Albrink (CD) Erik Larsen (V) Else Winther Andersen (V) Flemming Oppfeldt (V)

Lars Løkke Rasmussen (V) Karen Højte Jensen (KF) Thomas Torp Andersen (KF)

Jens Jørgensen (KF) Tom Behnke (FP) nfm.

Dansk Folkeparti havde ikke medlemmer i udvalget.

Nogle af udvalgets spørgsmål til socialministeren og dennes besvarelse heraf**Spørgsmål 1:**

Hvilke problemer kan det medføre for den sindslidende, hvis vedkommende siger nej tak til en støtte- og kontaktpersonordning? Vil vedkommende da blive nægtet anden hjælp og behandling?

Svar:

Støtte- og kontaktpersonordningen er et tilbud til de mest socialt udsatte og isolerede grupper af sindslidende. Det er meningen, at støtte- og kontaktpersonordningen skal være et supplement til andre tilbud og ikke en erstatning herfor. Tilbudet gives i dialog med den sindslidende og på den sindslidendes præmisser. Det er i bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser § 1, nr. 1, forudsat, at den sindslidende kan afslå at tage imod et tilbud om en støtte- og kontaktperson.

At den sindslidende siger nej tak til en støtte- og kontaktpersonordning, vil ikke betyde, at vedkommende bliver nægtet anden hjælp eller behandling.

Som nævnt i bemærkningerne til lovforslaget er målgruppen de svageste sindslidende, der lever isolerede, og som umiddelbart synes uden for rækkevidde. Tid og tålmodighed er nøgleord i arbejdet som støtte- og kontaktperson. Netop fordi målgruppen er svær at nå, giver dette sig udslag i forskellige etiske overvejelser om arbejdet som støtte- og kontaktperson. Et eksempel herpå er problemstillingen om den sindslidendes ret til at sige nej – den individuelle selvbestemmelsesret. Dels handler det om den professionelle accept af et nej, dels handler det om – med respekt for den sindslidendes integritet – tålmodigt at søge at skabe en social kontakt. Opgaven består i ikke at begå overgreb, men at yde den behøvede hjælp.

Dilemmaet er ikke ukendt inden for socialt arbejde. Spørgsmålet vil blive behandlet nærmere i den kommende vejledning.

Spørgsmål 2:

Skal det være et krav til den sindslidende at være omfattet af denne støtte- og kontaktpersonordning, såfremt vedkommende ønsker at blive boende i egen lejlighed?

Svar:

Nej. Som det fremgår af svaret på spørgsmål 1, gives tilbudet i dialog med den sindslidende og på dennes præmisser. Formålet med støtte- og kontaktpersonordningen er at skabe og sikre kontakt, yde støtte og omsorg for derved at bedre den sindslidendes livssituation.

Tilbud om en støtte- og kontaktperson har også et forebyggende sigte, da støtten og kontakten kan betyde, at den sindslidende kan fastholde sin bolig, fordi vedkommendes livsbetingelser forbedres.

Spørgsmål 3:

Hvordan skal støtte- og kontaktpersonen forholde sig med hensyn til tavshedspligt og videregivelse af oplysninger?

Svar:

Reglerne om tavshedspligt m.v. skal ses som en sikkerhed for såvel den sindslidende som støtte- og kontaktpersonen.

Hvordan en støtte- og kontaktperson skal forholde sig til tavshedspligt og pligt til videregivelse af fortrolige oplysninger afhænger af måden, hvorpå støtte- og kontaktpersonordningen er organiseret i den enkelte kommune og hermed, under hvilken myndighed støtte- og kontaktpersonen er ansat.

Det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at støtte- og kontaktpersonordningen bør være tilrettelagt på en sådan måde, at det sikres, at støtte- og kontaktpersonen over for brugeren kan fungere som uafhængig i forhold til de officielle systemer, både det psykiatriske behandlingssystem og det kommunale sociale system.

En støtte- og kontaktperson er omfattet af såvel straffelovens som forvaltningslovens *tavshedsbestemmelser*, hvis vedkommende er kommunalt ansat – uanset om arbejdet udgår direkte fra kommunens forvaltning eller institutioner, eller hvis kommunen har udliciteret støtte- og kontaktpersonarbejdet til en selv-ejende institution, hvormed kommunen har indgået driftsoverenskomst.

For frivillige støtte- og kontaktpersoner gælder alene straffelovens bestemmelser.

Erfaringerne fra forsøgsordningen viser, at reglerne om tavshedspligt ikke i det daglige arbejde synes at volde store problemer, primært fordi brugeren giver sit samtykke. Men erfaringerne pointerer nødvendigheden af, at støtte- og kontaktpersonerne kan tolke reglerne om tavshedspligt liberalt i overensstemmelse med lovens intention – nemlig til varetagelse af den sindslidende interesse.

Dette skal ses i sammenhæng med, at støtte- og kontaktpersoner har efterspurgt en *tavshedsret*, hvorved skal forstås, at støtte- og kontaktpersonen ønsker at have ret til at undlade at videregive oplysninger. En sådan *tavshedsret* kan være afgørende for, om der opnås tillid og kontakt mellem den sindslidende og støtte- og kontaktpersonen.

Spørgsmålet om støtte- og kontaktpersoners tavsheds- og notatpligt m.v. vil blive behandlet i den kommede vejledning.

Socialministeriet er desuden ved at udarbejde en generel vejledning om tavshedspligt på voksenområdet.

Spørgsmål 4:

Kan man forestille sig, at støtte- og kontaktpersonen også kan fungere som bistandsværge/patientrådgiver?

Svar:

Justitsministeriet oplyser, at udgangspunk-

tet er, at man efter straffelovens § 71 og psykiatrilovens § 25 kan få beskikket den person, man ønsker som bistandsværge eller patientrådgiver. Dette vil således også kunne være en person, der er støtte- og kontaktperson efter den foreslåede ordning.

I nogle tilfælde vil dette dog ikke være muligt, f.eks. hvis den ønskede person er ansat på det psykiatriske sygehus, hvor den pågældende er indlagt, jf. § 1, stk. 4, i Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 32 af 17. januar 1995 om patientrådgivere og bistandsværger.

Jeg kan henholde mig til det af Justitsministeriet oplyste.

Spørgsmål 5:

Hvad skal støtte- og kontaktpersonen være beskæftiget med, hvis den sindslidende i en længere periode er indlagt på hospital?

Svar:

På grundlag af en vurdering af erfaringerne fra de allerede eksisterende ordninger er det skønnet, at en støtte- og kontaktperson på fuldtid – efter en opstartperiode, hvor en del af ressourcerne primært anvendes på etablering – efterhånden vil kunne påregnes at have et gennemsnitligt antal brugerkontakter på 10. Under en brugers længerevarende indlæggelse på hospital vil det være muligt at anvende ressourcerne på en anden bruger.

Hvad angår spørgsmålet om at kunne fortsætte kontakten, bør det være muligt for støtte- og kontaktpersonen at bevare kontakten under vedkommendes indlæggelse.

Som nævnt i besvarelsen på spørgsmål 4 kan støtte- og kontaktpersonen fungere som bistandsværge eller patientrådgiver for den sindslidende, hvis vedkommende er indlagt under sådanne vilkår, at den pågældende får en patientrådgiver eller bistandsværge.